

Програмски директор Демостата Зоран Пановић говорећи о земљама бивше Југославије каже да живимо "паралелне димензије", уз тактичка савезништва. Иако Југославије нема већ 30 година, криза и даље има југословенски карактер на неки начин - комплетни анимозитети који су постојали тада, они постоје и данас, додаје.



Пановић је рекао да постоје тактичка савезништва у региону: „Погледајмо тензије које постоје између Србије и Хрватске које дођу у фокус кад је обележавање Олује, а у БиХ постоји тактички савез Срба и Хрвата...“

Регион је заиста осетљив и запаљив, каже гост Новог дана, подсећајући да хрватски председник Зоран Милановић бошњачког члана Председништва БиХ назива муџахединском старлетом и на то како се Бакир Изетбеговић обраћа присталицама СДА у Ливну. Изетбеговић је рекао у Ливну како ће да настоји да спречи измене изборног закона које је предложио високи представник, а Пановић наводи да све то показује да је ситуација у тој земљи јако компликована.

Он наводи да се у Србији мало заборавља да је, иако је федерација БиХ направљена по диктату из Вашингтона, хрватско-бошњачки рат био јако тежак, нарочито у долини Неретве. Тензије су у БиХ јако велике и тај принцип два против једног увек значи додатно заоштравање ситуације, оцењује.

Ми живимо у овим просторима у димензијама које су паралелне, с једне стране имамо осећај, када погледамо ове неуралгичне датуме – обележаване Олује и Сребренице, имамо осећај као да је рат јуче стао, да фактички није завршен и да може да почне сваког тренутка, али с друге стране имамо и димензију где живот функционише као да рата није ни било, каже гост Н1. Напомиње да су, усред дипломатског скандала када Вучићу није дозвољено да иде у Јасеновац и када знамо каква је реторика била у медијима, истовремено на Фјужн фестивалу у Сплиту српске звезде направиле хаос у позитивном смислу и сл.

Наративи су, каже, главна ствар. Сви симболички гестови, свакодневни живот, привреда, не могу да победе наративе, оцењује Пановић и додаје: „Очигледно да постјугословенски простори немају неки интерни механизам пацификације сукоба, који би могли нешто сами да уреде“.

Главни национализми су вазалног карактера

Пановић истиче и то да су главни национализми у региону, ма колико се куну у сувереност на просторима бивше Југославије, заправо вазалног карактера – да ли према Турској, Немачкој или Русији...

Када погледате јавни дискурс у Хрватској и Србији, делује као да су односи гори него 1997. године, када су успостављени, додаје. Пановић наводи да је било искрених покушаја да се ти односи поправе и да су покушавали то и председници Иво Санадер и Војислав Коштуница, и Иво Јосиповић и Борис Тадић, и Колинда Грабар Китаровић и Александар Вучић. Није било ту све фолирање, било је неких искрених покушаја, па и Вучић је неке ствари испунио после посете Загребу, додаје.

Сада се ситуација поново заоштрава, мислим да сви са ових простора покушавају да своје наративе из деведесетих уклопе у глобалну слику

„Али, наративи су доминантни, нико не може да их десакрализује, они су табуизирани, они хомогенизују. Хрватска не може да призна да је домовински рат био и масивно етничко чишћење. И у Србији се потенцира на етничком чишћењу, а занемарују се компоненте српске политике деведесетих које су биле катастрофалне и за Србе и за друге народе бивше Југославије“, наглашава Пановић.

Чим се међународна констелација уруши, наводи он, овде долази до једног суноврата.

„Сада се ситуација поново заоштрава, мислим да сви са ових простора покушавају да своје наративе из деведесетих уклопе у глобалну слику – па добијамо тако неке бизарне ситуације да се Бакир Изетбеговић или Курти приказују као Зеленски ових простора, па да се као у Украјини води борба за Косово и БиХ – а то су други контексти. Наш контекст је специфичан и увек зависи од међународних околности и у том смислу постоји велики страх, велики страх је овде рационалан... Иако Југославије нема већ 30 година, криза и даље има југословенски карактер на неки начин: комплетни анимозитети који су постојали, они данас постоје, иако је Хрватска дуго чланица ЕУ, али то не значи да није у оним контекстима који су постојали и раније“, наводи Пановић.

Он сматра да треба прихватити све што је добро из међусобних релација у региону, али да не треба ни робовати неким претераним блискостима.

(Н1)